

Dosarul nr. 2ra-1714/22
2-19103237-01-2ra-07122022

Prima instanță: Judecătoria Chișinău, sediul Centru (jud. S. Vîșcu)
Instanța de apel: Curtea de Apel Chișinău (jud. M. Guzun, O. Cojocaru, M. Anton)

DECIZIE

15 martie 2023

mun. Chișinău

Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ lărgit
al Curții Supreme de Justiție,

în componența:

Președintele ședinței, judecătorul
Judecătorii

Maria Ghervas
Dumitru Mardari
Mariana Pitic
Iurie Bejenaru
Galina Stratulat

examinând recursul declarat de Alexandru Stelea,
în cauza civilă, la cererea de chemare în judecată depusă de Alexandru Stelea
împotriva Companiei Aeriene „AIR MOLDOVA” Societate cu Răspundere Limitată
cu privire la încasarea compensației, valorii biletului de călătorie, repararea
prejudiciului moral și compensarea cheltuielilor de judecată,
împotriva deciziei din 09 iunie 2022 a Curții de Apel Chișinău,

c o n s t a t ă:

La 10 iunie 2019, Alexandru Stelea, reprezentat de avocatul stagiar Alexandru Cuflic, a depus cerere de chemare în judecată împotriva Companiei Aeriene „AIR MOLDOVA” Societate cu Răspundere Limitată, (în continuare C.A „AIR MOLDOVA” S.R.L.), solicitând încasarea sumei de 400 de euro, cu titlu de compensație pentru întârzierea prelungită a zborului, a sumei de 10000 de lei cu titlu de prejudiciu moral, a sumei de 5000 de lei cu titlu de cheltuieli de asistență juridică.

În motivarea acțiunii, reclamantul a invocat că, în data de 25 ianuarie 2019 a fost procurat biletul de călătorie de la C.A „AIR MOLDOVA” S.R.L., pe site-ul oficial (www.zbor.md), cu destinația Chișinău-Birmingham, cu escală prin orașul Torino. Conform biletelor de avion, decolarea urma să fie la data de 27 ianuarie 2019, ora locală 06:10, astfel ca în aceeași zi, la ora 10:35, trebuia se urce într-o altă aeronavă, pe aeroportul din orașul Torino, pentru a ajunge în punctul final orașul Birmingham. Însă în aceeași zi aeronava a decolat de pe Aeroportul Internațional Chișinău, ora locală 10:30, conform informației eliberate de colaboratorii C.A „AIR MOLDOVA” S.R.L.

Totodată, a menționat că, faptul întârzierii aeronavei a provocat o serie de incomodități, având în vedere că scopul deplasării în orașul Birmingham era continuare raporturilor de muncă inițiate în a doua jumătate a anului 2018 și astfel, a fost nevoit să piardă o săptămână de muncă.

Conform calculatorului distanțelor ortodromice, distanța calculată în km de la aeroportul Chișinău până la Aeroportul Birmingham, constituie 2273, 52 de km, fiind aplicabile prevederile pct. 18 lit. b) din Regulamentului privind compensarea și asistența pasagerilor în eventualitatea refuzului la îmbarcare și anulării sau întârzierii prelungite a zborurilor, aprobat prin Hotărârea Guvernului nr. 836 din 08 noiembrie 2012. Drept urmare, a solicitat compensația pentru întârzierea zborului în sumă de 400 de euro și a prejudiciului moral în mărime de 10000 de lei.

Ulterior, prin cererea depusă la data de 25 iunie 2020, în cadrul ședinței de judecată, Alexandru Stelea, reprezentat de avocatul stagiar Alexandru Cuflic, a majorat cuantumul pretențiilor, solicitând încasarea sumei de 233 de euro, sumă ce constituie valoarea biletului de călătorie, de care nu a beneficiat efectiv.

Prin hotărârea din 15 iunie 2021 a Judecătoriei Chișinău, sediul Centru, s-a admis parțial cererea de chemare în judecată depusă de Alexandru Stelea și s-a încasat de la C.A. „AIR MOLDOVA” S.R.L. în beneficiul lui Alexandru Stelea suma de 400 de euro, cu titlu de compensație pentru întârzierea zborului și suma de 233 de euro, cu titlu de prejudiciu material, echivalentul în lei MD, conform cursului oficial al BNM, la momentul executării hotărârii; s-a încasat de la C.A. „AIR MOLDOVA” S.R.L. în beneficiul statului taxa de stat în mărime de 270 de lei; au fost respinse ca fiind neîntemeiate pretențiile lui Alexandru Stelea împotriva C.A. „AIR MOLDOVA” S.R.L. cu privire la încasarea prejudiciului moral și cheltuielilor de asistență juridică.

Prin decizia din 09 iunie 2022 a Curții de Apel Chișinău s-a admis apelul declarat de C.A. „AIR MOLDOVA” S.R.L. și s-a casat hotărârea din 15 iunie 2021 a Judecătoriei Chișinău, sediul Centru și s-a emis o nouă hotărâre prin care s-a respins ca fiind neîntemeiată cererea de chemare în judecată depusă de Alexandru Stelea împotriva C.A. „AIR MOLDOVA” S.R.L. cu privire la încasarea compensației, valorii biletului de călătorie, prejudiciului moral; s-a încasat de la Alexandru Stelea în beneficiul C.A. „AIR MOLDOVA” S.R.L. cheltuielile de judecată sub formă de taxa de stat, achitată la depunerea cererii de apel în sumă de 354,08 lei.

La 22 noiembrie 2022, prin intermediul poștei (f.d.180), Alexandru Stelea a depus cerere de recurs împotriva deciziei din 09 iunie 2022 a Curții de Apel Chișinău, solicitând admiterea recursului, casarea integrală a deciziei instanței de apel și menținerea hotărârii primei instanțe.

În motivarea recursului s-a invocat că, instanța de apel a apreciat arbitrar probele prezentate și anexate la dosar, astfel încalcându-i grav drepturile.

Instanța de apel a pus la baza deciziei răspunsul eliberat de către ÎS „Moldatsa” nr.519 din 30 noiembrie 2020, care atesta că, la data de 27 ianuarie 2019 pentru intervalul de timp până la ora 05:38 au fost precipitații sub formă de ninsoare continue, abuziv presupunând că aceste ninsori au făcut imposibilă decolarea aeronavei conform graficului, mai mult ca atât tot în acest răspuns, este indicat că pentru ora 06:10 nu au fost precipitații. Tot, în aceeași ordine de idei, la materialele cauzei este anexat răspunsul Aeroportului Chișinău, care indică despre lipsa oricăror restricții de decolare / aterizare pentru data de 27 ianuarie 2019 ora 06:10 și tot aici confirmă despre întârzierea în baza căreia a pretins despăgubiri.

Recurentul a opinat că, cele menționate denotă clar caracterul arbitrar al aprecierii probelor de către instanța de apel, prezentate la dosar, astfel, drept rezultat i-a fost afectat grav dreptul său. Totodată aprecierea abuzivă se confirmă prin prezența în dosar a probelor contradictorii cu acele care instanța de apel și-a întemeiat soluția, or, este inadmisibil să eviți neadministrarea unei probe pertinente și concludente care foarte clar indică despre lipsa restricțiilor de decolare și aterizare la data și ora reflectată.

Copia recursului declarat, prin scrisoarea datată cu 07 decembrie 2022 (f.d.184) a fost expediată în adresa intimatului, fiind recepționată conform avizului de recepție la 13 decembrie 2022 (f.d.186).

La data de 12 ianuarie 2023, prin intermediul poștei electronice (f.d.187), C.A. „AIR MOLDOVA” S.R.L. a depus referință la cererea de recurs, exprimând poziția în favoarea considerării recursului inadmisibil.

În conformitate cu prevederile art. 434 alin.(1) Cod de procedură civilă, recursul se declară în termen de 2 luni de la data comunicării hotărârii sau a deciziei integrale, dacă legea nu prevede altfel.

Decizia instanței de apel a fost adoptată la 09 iunie 2022, iar cererea de recurs a fost depusă la 22 noiembrie 2022, prin intermediul poștei (f.d.180).

Materialele cauzei atestă expedierea copiei deciziei integrale către participanții la proces la data de 20 septembrie 2022, inclusiv prin intermediul poștei electronice, la 23 septembrie 2022 (f.d.172-173). Astfel, recursul este declarat în termen.

În conformitate cu art. 441 Cod de procedură civilă, în cazul în care recursul este considerat admisibil, un complet din 5 judecători examinează fondul recursului.

Prin încheierea din 01 februarie 2023 a Curții Supreme de Justiție completul din 3 judecători a considerat recursul admisibil și a decis examinarea acestuia în fond de un complet din 5 judecători.

În conformitate cu art. 442 alin. (1) Cod de procedură civilă, judecând recursul declarat împotriva deciziei date în apel, instanța verifică, în limitele invocate în recurs și în baza referinței depuse de către intimat, legalitatea hotărârii atacate, fără a administra noi dovezi.

În conformitate cu art. 444 Cod de procedură civilă, recursul se examinează fără înștiințarea participanților la proces.

Verificând legalitatea actului de dispoziție contestat, prin prisma argumentelor invocate și a materialelor din dosar, coroborat cu normele de drept material și procedural aplicabile la soluționarea litigiului dedus judecății, Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ lărgit al Curții Supreme de Justiție va admite recursul declarat de Alexandru Stelea și va casa integral decizia instanței de apel cu trimiterea cauzei spre rejudecare în instanța de apel, în alt complet de judecată, din următoarele considerente.

În conformitate cu articolul 445 alin. (1) Cod de procedură civilă, instanța, după ce judecă recursul, este în drept: c) să admită recursul, să caseze integral decizia instanței de apel și să trimită cauza spre rejudecare în instanța de apel o singură dată dacă eroarea judiciară nu poate fi corectată de către instanța de recurs.

Din perspectiva prevederilor art. 432 alin. (1) Cod de procedură civilă, părțile și alți participanți la proces sunt în drept să declare recurs în cazul în care se invocă

încălcarea esențială sau aplicarea eronată a normelor de drept material sau a normelor de drept procedural.

În conformitate cu art. 432 alin. (4) Cod de procedură civilă, săvârșirea altor încălcări decât cele indicate la alin.(3) constituie temei de declarare a recursului doar în cazul și în măsura în care acestea au dus sau ar fi putut duce la soluționarea greșită a cauzei sau în cazul în care instanța de recurs consideră că aprecierea probelor de către instanța judecătorească a fost arbitrară, sau în cazul în care erorile comise au dus la încălcarea drepturilor și libertăților fundamentale ale omului.

Pornind de la faptul că în sistemul legislației noastre procesuale, instanța de judecată este obligată să soluționeze procesul limitându-se la obiectul acestui în sensul formulat prin acțiune și, după caz, concretizat de către partea reclamantă, subsecvent, instanța de recurs se află în situația de a verifica dacă la caz a fost îndeplinită condiția unei examinări efective și a oferit un răspuns specific și explicit mijloacelor hotărâtoare pentru rezultatul procesului, a examinat toate pretențiile și argumentele înaintate (a se vedea, în contrast, Lebedinski vs Moldova, 16 iunie 2015, § 31, § 35 – 36; Nichifor vs Moldova, 20 septembrie 2016, § 29 – 31).

Inițial, Colegiul reține că pentru a verifica legalitatea deciziei contestate, fără a administra noi dovezi, va recurge la recapitularea esenței litigiului dedus judecătii.

Instanțele ierarhic inferioare, conform materialelor cauzei civile, au constatat că, în data de 25 ianuarie 2019, Alexandru Stelea a procurat un bilet de călătorie contra sumei de 233 de euro, pentru destinația Chișinău-Birmingham, cu decolarea la data de 27 ianuarie 2019 ora 06:10 din Chișinău, sosirea la Torino la ora 07:40, ulterior decolarea de la Torino la ora 10:35 și sosirea în Birmingham la data de 27 ianuarie ora 11:40 (f.d.6, 38).

Prin scrisoarea din 15 ianuarie 2019 a fost confirmată rezervarea pentru Chișinău-Birmingham pe numele lui Alexandru Stelea, cu decolarea la data de 27 ianuarie 2019 ora 06:10 din Chișinău, sosirea la Torino la ora 07:40, ulterior decolarea de la Torino la ora 10:35 și sosirea în Birmingham la data de 27 ianuarie ora 11:40 (f.d.82-83).

Prin informația eliberată lui Alexandru Stelea la data de 27 ianuarie 2019 de către C.A. „AIR MOLDOVA” S.R.L., s-a confirmat că zborul 9U 855 Chișinău-Torino din data de 27 ianuarie 2019 a fost întârziat până la ora 10:30, ora locală (f.d.8-9).

Prin cererea de chemare în judecată înaintată împotriva C.A. „AIR MOLDOVA” S.R.L. cu concretizările ulterioare, partea reclamantă a solicitat încasarea sumei de 400 de euro, cu titlu de compensație pentru întârzierea prelungită a zborului, a sumei de 233 de euro, sumă ce constituie valoarea biletului de călătorie, de care nu a beneficiat efectiv, a sumei de 10000 de lei cu titlu de prejudiciu moral, a sumei de 5000 de lei, cu titlu de cheltuieli de asistență juridică (f.d.3-5, 37).

Prima instanță judecând cauza civilă în fond, prin hotărârea din 15 iunie 2021, a admis parțial cererea de chemare în judecată depusă de Alexandru Stelea și a încasat de la C.A. „AIR MOLDOVA” S.R.L. în beneficiul lui Alexandru Stelea suma de 400 de euro, cu titlu de compensație pentru întârzierea zborului și suma de 233 de euro, cu titlu de prejudiciu material, echivalentul în lei MD, conform cursului oficial al BNM, la momentul executării hotărârii; a încasat de la C.A. „AIR MOLDOVA” S.R.L. în beneficiul statului taxa de stat în mărime de 270 de lei; au

fost respinse ca fiind neîntemeiate pretențiile lui Alexandru Stelea împotriva C.A. „AIR MOLDOVA” S.R.L. cu privire la încasarea prejudiciului moral și cheltuielilor de asistență juridică (f.d.126, 130-137).

Instanța de apel, judecând cauza civilă în ordine de apel, prin decizia din 09 iunie 2022, a admis apelul declarat de C.A. „AIR MOLDOVA” S.R.L. și a casat hotărârea din 15 iunie 2021 a Judecătorei Chișinău, sediul Centru și a emis o nouă hotărâre prin care a respins ca fiind neîntemeiată cererea de chemare în judecată depusă de Alexandru Stelea împotriva C.A. „AIR MOLDOVA” S.R.L. cu privire la încasarea compensației, valorii biletului de călătorie, prejudiciului moral; a încasat de la Alexandru Stelea în beneficiul C.A. „AIR MOLDOVA” S.R.L. cheltuielile de judecată sub formă de taxa de stat, achitată la depunerea cererii de apel în sumă de 354,08 lei (f.d.163-171).

În consolidarea soluției, instanța de apel a reținut că, reclamantul Alexandru Stelea a pretins din contul C.A. „AIR MOLDOVA” S.R.L. achitarea compensației în valoare de 400 de euro pentru reținerea cursei Chișinău-Birmingham din 27 ianuarie 2019, aproximativ cu patru ore și douăzeci minute, încasarea costului biletului de călătorie în mărime de 233 de euro, precum și încasarea prejudiciului moral, compensarea cheltuielilor de judecată.

Totodată, s-a indicat că, această întârziere s-a datorat condițiilor nefavorabile din 27 ianuarie 2019, ora 06:10, au avut loc ninsori puternice, fapt confirmat prin răspunsul eliberat de către Î.S. „Moldatsa” nr.519 din 30 noiembrie 2020, care atesta că, la data de 27 ianuarie 2019 pentru intervalul de timp până la ora 05:38 au fost precipitații sub formă de ninsoare continue, respectiv C.A. „AIR MOLDOVA” S.R.L. nu poate fi recunoscută responsabilă pentru reținerea zborului din cauza condițiilor meteorologice nefavorabile, deoarece aceste împrejurări excepționale nu au putut fi evitate în pofida întreprinderii tuturor măsurilor posibile care s-au impus în mod rezonabil pentru a evita cauzarea daune și asigurării securității zborului.

Altfel spus, C.A. „AIR MOLDOVA” S.R.L. poate fi supusă răspunderii și reparării prejudiciul cauzat doar cu vinovăție, la caz, nefiind constatată vinovăția companiei aeriene, circumstanțe de fapt și de drept care exclud achitarea compensației pasagerului Alexandru Stelea, or, potrivit dispozițiilor pct.14 din Regulamentul privind compensarea și asistența pasagerilor în eventualitatea refuzului la îmbarcare și anulării sau întârzierii prelungite a zborurilor aprobat prin Hotărârea Guvernului nr.836 din 08 noiembrie 2012, operatorul aerian nu este obligat să plătească compensații, în cazul în care poate face dovada că anularea este cauzată de împrejurări excepționale care nu au putut fi evitate în pofida adoptării tuturor măsurilor posibile (condiții meteorologice nefavorabile în mun. Chișinău.).

Mai mult ca atât, circumstanța amânării cursei aeriene se datorează condițiilor meteorologice nefavorabile de a efectua cursa aeriană, în nici într-un fel nu se datorează unei fapte sau acțiuni intenționate a Operatorul Aerian „AIR MOLDOVA”.

Prin prisma criticilor aduse actului judecătoresc contestat, Colegiul va casa integral decizia instanței de apel cu trimiterea cauzei spre rejudecare în instanța de apel, în alt complet de judecată, or, instanța ierarhic inferioară neelucidând complet circumstanțele cauzei și apreciind arbitrar probele, pripit a decis admiterea apelului

C.A. „AIR MOLDOVA” S.R.L. cu casarea hotărârii primei instanței și pronunțarea unei noi hotărâri de respingere a acțiunii.

Curtea Europeană, cu referire la art. 6 § 1 CEDO, amintește că, potrivit jurisprudenței sale constante, hotărârile judecătorești trebuie motivate astfel încât să indice de o manieră suficientă motivele pe care se fondează.

În temeiul art. 373 alin.(1), (2) Cod de procedură civilă, instanța de apel verifică, în limitele cererii de apel, ale referințelor și obiecțiilor înaintate, legalitatea și temeinicia hotărârii atacate în ceea ce privește constatarea circumstanțelor de fapt și aplicarea legii în primă instanță. În limitele apelului, instanța de apel verifică circumstanțele și raporturile juridice stabilite în hotărârea primei instanțe, precum și cele care nu au fost stabilite, dar care au importanță pentru soluționarea cauzei, apreciază probele din dosar și cele prezentate suplimentar în instanța de apel de către participanții la proces.

Colegiul, reiterează că, deși, instanța de apel avea obligația de a elucida toate circumstanțele esențiale soluționării litigiului corect, obiectiv și multiaspectual, însă instanța ierarhic inferioară verificând legalitatea și temeinicia hotărârii atacate, a eludat obligația de a aprecia probele anexate la materialele cauzei civile în raport cu condițiile meteorologice la ora zborului stabilită în biletul de avion.

La acest capitol, Colegiul reține că, prin răspunsul Întreprinderii de Stat pentru Utilizarea Spațiului Aerian și Deservirea Traficului Aerian „MOLDATSA” nr. 519 din 30 noiembrie 2020, la interpelarea C.A. „AIR MOLDOVA” S.R.L. din 17 noiembrie 2020 privind condițiile meteorologice (f.d.96), s-a comunicat că, la data de 27 ianuarie 2019 au fost precipitații sub formă de ninsoare continue până la ora 05:38, conform mesajelor meteorologice anexate la scrisoarea anterioară nr. 183 din 20 martie 2020, la ora 06:10 nu au fost precipitații (f.d.95).

Or, instanța de apel soluționând cauza în fond, în esență, a argumentat respingerea acțiunii prin faptul că, circumstanța amânării cursei aeriene se datorează condițiilor meteorologice nefavorabile de a efectua cursa aeriană, însă nu s-ar datora unei fapte sau acțiuni intenționate a operatorului aerian „AIR MOLDOVA”.

Pornind de la faptul că, la baza pretențiilor formulate de reclamant, în esență, se află circumstanța privind întârzierea zborului, în opinia reclamantului, responsabilă fiind C.A. „AIR MOLDOVA” S.R.L., instanța de apel avea obligația de a aprecia înscrisurile referitor la condițiile meteorologice în raport cu ora zborului.

De altfel, însăși instanța de apel cu referire la același înscris menționat anterior a constatat că, la data de 27 ianuarie 2019 pentru intervalul de timp până la ora 05:38 au fost precipitații sub formă de ninsoare continue și respectiv C.A. „AIR MOLDOVA” S.R.L nu poate fi recunoscută responsabilă pentru reținerea zborului din cauza condițiilor meteorologice nefavorabile, însă instanța de apel nu a luat în considerare că, din același răspuns se profilează că la ora 06:10, ora zborului, nu au fost precipitații.

De asemenea, prin răspunsul Aeroportului Internațional Chișinău din 11 ianuarie 2021, s-a comunicat că, în data de 27 ianuarie 2019 nu au avut loc interdicții/restricții cu privire la decolarea/aterizarea curselor aeriene de pe/Aeroportul Internațional Chișinău (f.d.101).

În această ordine de idei, Colegiul reiterează că, în situația în care respingerea de către instanța de apel a acțiunii înaintate de Alexandru Stelea, în esență, a fost argumentată prin faptul că, amânarea cursei aeriene nu se datorează unei fapte sau acțiuni intenționate a pârâtului, însă din cauza condițiilor meteorologice nefavorabile de a efectua cursa aeriană, instanța de apel avea obligația a aprecia sub aspectul pertinentei probele anexate la materialele cauzei referitor la condițiile meteorologice inclusiv până la ora programată pentru decolarea aeronavei.

Colegiul apreciază ca fiind relevante argumentele recurentului referitor la aprecierea arbitrară a probelor de către instanța de apel, în situația în care anume faptul întârzierii zborului se află la baza pretențiilor de încasare a despăgubirilor pretinse de reclamant, iar înscrisurile anexate la materialele cauzei urmau a fi apreciate sub aspectul pertinentei.

În temeiul art. 121 Cod de procedură civilă, instanța judecătorească reține spre examinare și cercetare numai probele pertinente care confirmă, combat ori pun la îndoială concluziile referitoare la existența sau inexistența de circumstanțe, importante pentru soluționarea justă a cazului.

În virtutea art. 130 alin. (3), (4) Cod de procedură civilă, fiecare probă se apreciază de instanță privitor la relevanța, admisibilitatea, veridicitatea ei, iar toate probele în ansamblu, privitor la legătura lor reciprocă și suficiența pentru soluționarea cauzei. Ca rezultat al aprecierii probelor, instanța judecătorească este obligată să reflecte în hotărâre motivele concluziilor sale privind admiterea unor probe și respingerea altor probe, precum și argumentarea preferinței unor probe față de altele.

În conformitate cu art. 238 alin. (2) Cod de procedură civilă, completul de judecată deliberează, sub conducerea președintelui ședinței, toate problemele prevăzute de lege care urmează să fie soluționate, apreciază probele, determină circumstanțele și caracterul raportului juridic dintre părți, legea aplicabilă soluționării cauzei și admiterea acțiunii. Fiecare problemă urmează să fie pusă astfel încât să se poată da un răspuns afirmativ sau negativ.

Având în vedere rolul diriguitor al instanței, precum și continuitatea examinării cauzei în apel prin prisma efectului devolutiv, instanța are sarcina, în baza rolului activ, să ceară părții să facă precizările necesare, să pună în discuția părților orice împrejurare de fapt sau de drept care duce la soluționarea litigiului peste apărările și susținerile părților din acțiune, referință și alte obiecții, luând în considerare faptul că, în conformitate cu art. 240 alin. (3) Cod de procedură civilă, instanța judecătorească adoptă hotărârea în limitele pretențiilor înaintate de reclamant. De altfel, în cazul în care părțile au o atitudine confuză în privința circumstanțelor care au importanță pentru soluționarea justă a cauzei, instanța, în temeiul legii materiale care urmează a fi aplicată, va explica părților care circumstanțe au importanță pentru soluționarea pricinii și cui îi revine obligația de a le dovedi.

Totodată, în temeiul art. 118 alin. (5) Cod de procedură civilă, instanța judecătorească (judecătorul) este în drept să propună părților și altor participanți la proces, după caz, să prezinte probe suplimentare și să dovedească faptele ce constituie obiectul probațiunii pentru a se convinge de veridicitatea lor.

Astfel, având în vedere criticile recurentului aduse actului judecătoresc contestat, Colegiul evidențiază că, la rejudecarea cauzei urmează a fi apreciate

înscrisurile anexate din perspectiva relevanței soluționării corecte și complete a litigiului dat.

Din perspectiva postulatelor legale, la examinarea cauzei, instanțele urmează să se conducă nemijlocit de principiul adevărului obiectiv, care se manifestă prin stabilirea multilaterală, completă și obiectivă a tuturor circumstanțelor care au importanță pentru justa soluționare a cauzei.

CtEDO, în repetate rânduri, a statuat că, [...] rolul unei decizii motivate este să demonstreze părților că ele au fost auzite. Mai mult, o decizie motivată oferă părții posibilitatea de a o contesta, precum și posibilitatea ca decizia să fie revizuită de către o instanță de recurs. Doar prin adoptarea unei decizii motivate poate avea loc un control public al administrării justiției (Hirvisaari v. Finlanda, nr. 49684/99, § 30, 27 septembrie 2001, Fomin v. Moldova, nr. 36755/06, § 34, 11 octombrie 2011).

Incontestabil, dreptul la un proces echitabil nu poate fi considerat efectiv decât dacă susținerile părților sunt examinate de către instanța, aceasta având obligația de a proceda la un examen efectiv al mijloacelor, argumentelor și elementelor de proba sau cel puțin de a le aprecia. Singura garanție ca instanța a analizat susținerile părților, argumentele și probele administrate o reprezintă motivarea hotărârii judecătorești. De altfel, o hotărâre judecătorească motivată în sensul respectării cerințelor 6 § 1 CEDO, presupune o examinare reală a problemelor esențiale relevate în speță, cel puțin pentru a le aprecia relevanța.

CtEDO, în cauza *Capacchione v. Republica Moldova*, cererea nr. 22616/10, hotărârea din 30 noiembrie 2021, a reamintit că articolul 6 § 1 din Convenție implică, din partea „instanței”, obligația de a efectua o examinare efectivă a motivelor, a argumentelor și a probelor prezentate de către părți (a se vedea, printre multe altele, *Perez v. Franța* [MC], nr. 47287 / 99, § 80, CEDO 2004-I și *Loupas v. Grecia*, nr. 21268/16, § 37, 20 iunie 2019). De asemenea, Curtea reiterează jurisprudența sa bine-stabilită, potrivit căreia acest Articol obligă, *inter alia*, instanțele să motiveze deciziile lor. Fără a necesita un răspuns detaliat la fiecare argument invocat de către reclamant, această obligație presupune, totuși, că o parte la procesul judiciar poate aștepta un răspuns specific și explicit la acele argumente care sunt decisive pentru rezultatul procedurii în cauză (a se vedea, printre multe altele, *Paixão Moreira Sá Fernandes v. Portugalia*, nr. 78108/14, § 71, 25 februarie 2020, și cauzele citate acolo).

Subsecvent, la rejudecarea cauzei civile, adoptarea soluției la caz urmează a fi precedată de toate aceste etape, luând în considerare momentele conturate, ignorate anterior, precum și motivarea să fie efectuată atât prin prisma poziției părții reclamante, cât și obiecțiilor părții oponente pe marginea acțiunii formulate în raport cu probele prezentate și normele de drept pertinente litigiului, rezultând din prevederile art. 130 Cod de procedură civilă, ca, în consecință, soluția adoptată să fie certă și coerentă și să răspundă standardelor unui proces echitabil garantat de art. 6 § 1 CEDO.

Coroborând circumstanțele ce preced, Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ lărgit al Curții Supreme de Justiție va admite recursul declarat și va casa integral decizia instanței de apel cu trimiterea cauzei spre rejudecare în instanța de apel, în alt complet de judecată.

În conformitate cu prevederile art.442, art. 444, art. 445 alin. (1) lit. c) Cod de procedură civilă, Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ lărgit al Curții Supreme de Justiție

d e c i d e:

Se admite recursul declarat de Alexandru Stelea.

Se casează integral decizia din 09 iunie 2022 a Curții de Apel Chișinău, în cauza civilă, la cererea de chemare în judecată depusă de Alexandru Stelea împotriva Companiei Aeriene „AIR MOLDOVA” Societate cu Răspundere Limitată cu privire la încasarea compensației, valorii biletului de călătorie, repararea prejudiciului moral și compensarea cheltuielilor de judecată, cu trimiterea cauzei spre rejudecare în Curtea de Apel Chișinău, în alt complet de judecată.

Decizia nu se supune niciunei căi de atac.

Președintele ședinței,
judecătorul

Maria Ghervas

Judecătorii

Dumitru Mardari

Mariana Pitic

Iurie Bejenaru

Galina Stratulat